

Overweging 28 mei 2017

geen mens verloren laten gaan

Lezingen: Ezechiël 39,21-29; 1Petrus 4,12-19; Johannes 17,1-13.

Misschien lijkt het een beetje beperkt om uit te gaan van één zinnetje uit de evangelietekst die we gelezen hebben. Tegelijkertijd denk ik dat hierin een kern van Jezus' missie en ook van de schepping gegeven is. We kunnen Jezus als levend Woord immers niet los zien van de schepping en met name niet los zien van de bedoeling van de schepping.

Uit de lezing isoleer ik de zin uit het gebed van Jezus tot zijn Vader: "ik heb hen behoed en geen van hen is verloren gegaan".

Behoeden: Behoeden is een begrip uit de herderlijke cultuur. De goede herder hoedt niet alleen zijn kudde, maar behoedt die ook voor alle vormen van bedreiging. Het gaat niet alleen om voedsel, maar ook om veiligheid, om een onbedreigd bestaan. Welvaart en sjaloom gaan hand in hand. Die welvaart kan niet slechts enkelen ten goede komen, want dan is er geen gerechtigheid en dus geen sjaloom. En ik benadruk nog maar eens dat sjaloom meer is dan afwezigheid van geweld. Meer dan uitwendige vrede. Sjaloorn is de sfeer van gerustheid waarin een mens kan gaan en staan waar hij wil. Waarin hij van huis kan gaan in de gerustheid zijn huis terug te vinden wanneer hij weerkeert. Waar hij onderweg niet hoeft te vrezen en thuis niet bang hoeft te zijn. Het is de onbedreigdheid waarin kinderen kunnen opgroeien. Het respect en de regels waaraan mensen zich houden, zodat ieder in vrede kan leven. De sfeer waarin iedere mens kan worden waartoe hij/ zij geschapen is. Wanneer dit sjaloom ontbreekt, of slechts in een defecte en begrensde manier aanwezig is, liggen conflicten op de loer.

Dit sjaloom is geen eschatologisch cadeautje van God, het vraagt iets van ons allen. Het vraagt de bereidheid je leven te delen met anderen. Het vraagt om de absolute autonomie over jezelf op te geven vanuit het besef dat je altijd in relatie staat. Absolute autonomie houdt geen rekening met anderen, het isoleert en maakt eenzaam. Het is op de keper beschouwd geen vorm van leven. Leven doe je immers met mensen, in welke vorm dan ook. Het maakt je deel van een netwerk, van relaties, emoties, verantwoordelijkheden, een gezamenlijke geschiedenis en toekomstprojecties. Alles kortom wat je tot een echt mens maakt.

Als mens zijn we niet geroepen elkaar mens te maken, maar we dragen wel verantwoordelijkheid voor het klimaat waarin de ander mens kan zijn en worden. We zijn wel degelijk de hoeder van onze broeder en zuster.

Jezus bidt voor degenen die God aan zijn zorg heeft toevertrouwd. Niet voor degenen die hij heeft uitgekozen. Er is geen sprake van persoonlijke voorkeur. Zijn zorg betreft allen die God hem toevertrouwt. Je kunt dit natuurlijk lezen als de beperkte groep leerlingen in zijn directe entourage. Maar hoe zit het dan met de overige leerlingen en volgelingen? Ik kies ervoor om het in uitgebreide zin te interpreteren. Als mensen zijn we aan elkaar gegeven, of we dat nu leuk vinden of niet. We kiezen elkaar maar in beperkte zin uit. Je vrienden, je partner. Maar alle anderen zijn ons gegeven als medemens: burens, collega's, leden van de kerkgemeenschap, mensen in de bus of trein, in de concertzaal. Overall komen we mensen tegen die we niet uitkiezen en die ons gegeven zijn om onze menselijkheid te bevestigen en om aan hen onze menselijkheid te bewijzen. En dat niet alleen omdat wij daar beter van worden, of omdat de ander er beter van wordt, want dat is zeker het geval, maar omdat de samenleving als geheel er beter van wordt. Van een verbetering van de menselijkheid van onze samenleving profiteert ieder in alle opzichten.

De zorgende aandacht van Jezus voor degenen die aan hem zijn toevertrouwd, is erop gericht om hen te bewaren in Gods naam. Die naam betekent leven, en wel ten volle. Het is de naam die op de mens is gelegd als Gods eigen schepsel in wie Hij zich tot uitdrukking brengt. Als Diens beelddrager draagt de mens de bedoeling en de mogelijkheid in zich om op God te lijken. Als mens mag je de zichtbaarheid van God in de wereld zijn. Die menselijkheid in Gods naam wordt nog eens onderstreept door de menswording in Christus, die de nieuwe schepping, de nieuwe adam is. Door hen te bewaren in Gods naam worden mensen tot God bepaald. Dit levert geen beperking van de menselijke mogelijkheden en van zijn vrijheid op. Het is geen begrenzende bepaling, maar een voortdurende oriëntatie. Door deze oriëntatie op God kan de mens worden wie hij is als Gods zoon of dochter. In deze menswording bereikt de mens zijn/haar identiteit en vindt er vreugde en jaloom.

Wanneer we hier over de mens spreken, doen we dat in gelovige zin. We hebben het niet over de mens als biologisch-sociaal wezen. We kijken naar de mens zoals deze in het licht van God verschijnt. Zijn menselijkheid is in God verankerd. In een artikel over 'christendom is een humanisme' staat: "het menselijke overstijgt ons. We moeten niet te snel geloven dat we het mysterie doorgronden. Het menselijke gaat niet op zichzelf terug, is niet terug te voeren tot het geïsoleerde individu....Op een bepaalde manier moet het menselijke nog worden uitgevonden om zijn volle dimensie te bereiken. Wij geloven in een relationele humaniteit die geworteld is en open staat naar meer dan zichzelf. Kerkvaders zeggen zelfs dat de mens geroepen is tot 'vergoddelijking'".

Wat dit laatste betreft en om dichter bij de Schrift te blijven, is de mens in ieder geval geroepen tot heiliging. Van zichzelf en van de wereld. Krachtens het gebod: "weest heilig, want ik de heer uw God ben heilig". In alle geval wordt ermee aangeduid dat er geen scheiding is tussen God en mens, er is geen oppositie en geen competitie. God en mens zijn intiem en existentieel met elkaar verbonden. Dat wil ook zeggen dat wát wij zijn vooraf gaat aan ons er-zijn. In het licht van God is het menselijke geheiligd, iedere mens en heel de mens. God kent ons en wij mogen God kennen. Dit kennen betekent voor alles: in liefdesrelatie staan.

We zijn geschapen tot vrijheid en verantwoordelijkheid voor de wereld en voor elkaar. Bestemd tot een vreugde die berust op de beaming van het goede. Aangezien iedere mens geheiligd is, kunnen we geen mens uitsluiten, niet in beginsel en niet definitief. Het besef dat de hele mens geheiligd is, naar lichaam en geest, bevrijdt de eeuwige competitie tussen het geestelijke en lichamelijke. Met ons hele menszijn zijn we tot heiliging geroepen. Dat geldt alle bestaansaspecten. Het betreft onze intellectuele arbeid, ons bedrijf, de omgang met geld en macht, de houding tot de schepping, seksualiteit en relaties, de verhouding tot de medemens.

Ons zo zijn geeft ook iets te doen. Want als we tot die verbondenheid en verantwoordelijkheid geschapen zijn, dan moeten we daar ook naar leven en het zichtbaar maken in de structuren van de wereld. Elkaar behoeden en bewaren. Het recht op menswaardig leven van ieder mensenkind respecteren en effectueren. Als een goed rentmeester met de gaven van de schepping omgaan. Te trachten met alle mensen in vrede te leven. De opdracht tot heiliging geldt juist voor ons in de wereld zijn. Het is het proces van verzoening en van heel maken, een proces waar geen mens van is uitgesloten. Elkaar behoeden betekent niet dat we elkaars verantwoordelijkheid

overnemen. Niemand kan het leven van de ander leiden. Maar we moeten elkaar ook niet afschrijven.

Wij allen samen vertegenwoordigen het gelaat van God. Dat is geen individuele identiteit, tegelijk kan geen mens daarin gemist worden. Je kunt daar natuurlijk allerlei mitsen en maren tegenin brengen. We moeten ook niet naïef zijn. Maar de grondhouding is helder. Mensen zijn aan elkaar gegeven. Dat geeft een verantwoordelijkheid ten opzichte van elkaar. Alleen in een verantwoordelijke wederkerigheid kunnen we het menselijke tot ontplooiing brengen. We behoeden elkaar in Gods naam, de naam die onze identiteit uitmaakt en die leven geeft. Die Naam kennen is ernaar leven. Amen.